ואילן אצעדה טמאה היא. פ"ה דכתיב במעשה מדין אצעדה ומיד וגו' וכתיב תתמטאו אתם ושביכם[א] ולא נהירא[ב] דע"כ תתמטאו לא אכל הנשי קקלי[ג] דהא בהמות[ד] נמי הוו בשני ולאו בני קבולי טומאה ניטמו לכן נ"ל[ה] משום[ו] דכתיב אצעדה ומיד וכתיב בתריה ויקח[ז] (מהס) כל כלי מעשה דקלי אכל הכלים שנלקחו וילפינן לקמן כלי כלי מטרלים[ח]: **בירית תחת אצעדה עומדת.** פי' בקונטרס (**ט**) בשוק להחזיק בתי שוקיה שלא יפלו וילולו שוקיה וקשה לפי' זה דמ"ב בכבלים אמאי אין יוצאין לגמלי דס"ד אשמא דאין מילוק בין בירית לכבלים אלא שזה באתת וזה בשתים[י] לכן נ"ל דאפשר ליטלן אלא גילוי שוקים ומש"ה כבלים אין יוצאין בהן דילמא שלפא ומחוית דתכשיט לגוי הם אבל בירית שיש באתת לא שלפא ומחוית דאין זה תכשיט דכיון שאין לה אלא באתת גמאי היא לה[כ] ומש"ה ניחא דבירית טהורה אלא אם כן אמר דמה דאין מכשיט לגוי הוא ולכי אשמים נמי לא הוי אלא כלי המשמש כלי דומיא דטבעת הכלי דאמר לעיל דטהור וכן פירש הקונטרס וטעמא דהכבלים שמתים משום דתכשיט הם לגוי כדפי': **וכתוב עליו בשני שיטין יו"ד ה"א מלמעלה וקדש למ"ד למטה.** 'נראה לר"ת שהיה כתוב יו"ד ה"א בסוף שיטה ראשונה וקדש לי' בתחלת שיטה שניה ושתמא נקרא יפה[א] ואין לפרש כמשמעו דמ"ב אינו נקרא כהלכתו: **מניין לאריג כל שהוא שהוא טמא ת"ל או בגד.** וא"ת והא לעיל בפרק במה מדליקין (דף כו. וסס) לא מרבינן אלא ג' על ג' וי"ל דהתם מיירי בבא מבגד גדול אבל הכא מיירי באריג כל שהוא[ב] דמתחלה לא היה דעתו להוסיף עליו ותרוייהו שמעינן מאו בגד דשקולים הם דחשיב כל שהוא אריג מתחלה כמו ג' על ג' מבגד גדול[ג] וא"ת ואמאי בגד כל שהוא למה הוא טמא והא בעינן שיטלטל מלא וריקן דומיא דשק וי"ל[ד] דלאו הוא לכוף ולקפל וליקח בו מרגלית או מחטו[ד] ואם תאמר א"כ פשוט לי עור אמלי טהרון הכי לאיין הם לקפל בו שום דבר כמו הכא וי"ל דמיירי בעור שלוק שהוא קשה: **מניין לתכשיט כל שהוא טמא.** ואם תאמר תיפוק ליה דתכשיט כל שהוא טמא מדכתיב בכלי מדין טבעת[ט] ויש לומר[ט] דאפשר שהטבעת היא עבה וגדולה מאד ולא הוי כל שהוא: **אריג ותכשיט.** פי'[ז] תניא אריג ותניא תכשיט טמא מנלן משמע דמ"מ בעינן שיעור קצת דאל"כ תניא דכ"ש מאי הוי: **ההוא במדין בתיב.** פ"ה ובמדין הוא טומאת מת ושרץ ממת לא יליף להחמיר דמה למת שכן טומאה חמורה ומשני גמר כלי כלי משרץ פירוש מה כלי האמור בשרץ מטמא בשרץ אף כלי האמור כאן מטמא בשרץ[ח] ודקה דא"כ הוה ליה למיפרך ההוא בטומאת מת כתיב ועוד כי משני גמר כלי כלי[ט] הוה ליה לשנויי[כ] גמר בגד ועור לג"ש[כא] לכן נ"ל[כב] דההוא במדין כתיב בשלג מדין[כג] ולא מיירי הן פרשה בטומאה כלל[כד] והיכי יליף דאריג ותכשיט כל שהוא טמא מכל כלי מעשה ומשני גמר כלי כלי[כה] פי' כי היכי דכלי דכתיב גבי שרצים[כו] מיירי לענין טומאה הכי נמי כלי דכתיב גבי מדין לענין טומאה: מעיין

מרעהו חסד[ט] שכן בלשון יונית קורין לכלב למס רב נחמן בר יצחק אמר אף פורק ממנו יראת שמים שנאמר[1] ויראת שדי יעזוב ההיא[כ] איתתא דעיילא לההוא ביתא למיפא נבח בה כלבא איתעקר ולדה אמר לה מרי דביתא לא תידחלי דשקילי ניביה ושקילין מופרשה אמרה ליה[כא] שקולא טיבותיך ושדיא אחיזרי כבר נד ולד אמר רב הונא מאי דכתיב[2] שמח בחור בילדותך ויטיבך לבך בימי בחורותיך והלך בדרכי לבך ובמראי עיניך ודע כי על כל אלה יביאך האלהים במשפט עד כאן דברי יצר הרע מכאן ואילך דברי יצר טוב ריש לקיש אמר[ט] עד כאן לדברי תורה מכאן ואילך למעשים טובים: [א]בירית טהורה: אמר רב יהודה בירית זו אצעדה מתיב רב יוסף בירית טהורה ויוצא בה בשבת ואילו אצעדה טמאה היא ה"ק בירית תחת אצעדה עומדת יתיב רבין ורב הונא[ב] קמיה דרב ירמיה ויתיב רב ירמיה וקא מנמנם ויתיב רבין וקאמר בירית באחת כבלים בשתים א"ל רב הונא אלו ואלו בשתים ומטילין שלשלת ביניהן ונעשו כבלים ושלשלת שבו משויא ליה מנא וכ"ת כרבי שמואל בר נחמני[ג] דאמר רבי שמואל בר נחמני א"ר[ד] יוחנן מניין למשמיע קול בכלי מתכות שהוא טמא שנאמר[3] כל דבר אשר יבא באש אפילו דיבור במשמע בשלמא התם קא בעו לה לקלא וקעביד מעשה הכא מאי מעשה קעביד הכא נמי קא עביד מעשה דאמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן משפחה אחת היתה בירושלים שהיו פסיעותיהן גסות והיו בתולותיהן נושרות עשו להן כבלים והטילו שלשלת ביניהן שלא יהיו פסיעותיהן גסות ולא היו בתולותיהן נושרות איתער בהו ר' ירמיה אמר להו[ה] יישר וכן א"ר יוחנן כי אתא רב דימי א"ר יוחנן מניין לאריג כל שהוא שהוא טמא מציץ א"ל אביי וציץ אריג הוא והתניא[ו] ציץ[2] כמין טס של זהב ורוחב שתי אצבעות ומוקף מאוזן לאוזן וכתוב עליו בב' שיטין יו"ד ה"א למעלה וקודש למ"ד למטה ואמר ר'[ז] אליעזר בר' יוסי אני ראיתיו בעיר רומי וכתוב[4] קדש לה' בשיטה אחת כי סליק רב דימי לנהרדעא שלח להו[ח] דברים שאמרתי לכם טעות הם בידי ברם כך אמרו משום רבי יוחנן מניין לתכשיט כ"ש שהוא טמא מציץ ומניין לאריג כ"ש שהוא טמא[5] מאו בגד תנו רבנן[3] אריג כ"ש טמא ותכשיט כ"ש טמא אריג ותכשיט כ"ש טמא מוסף שק על הבגד שטמא משום אריג אמר רבא אריג כל שהוא טמא מאו בגד תכשיט כל שהוא טמא מציץ אריג ותכשיט כל שהוא טמא[6] מכל כלי מעשה א"ל ההוא מרבנן לרבא ההוא במדין כתיב א"ל גמר כלי

מרעהו מ"ס משמשת נעילה כ"ש כמו ויקח מילד (שמות לב) אבדו גויס מאלו (תהלים ט): **למיפא.** לאפות עיסה שהשאיל בעה"ב תנורו: **שקילי ניביה.** נטולות ד' שיניו שהוא נוטך בהן. אותן שיניים קרי ניביו כדאמרינן גאלו טרפות (חולין דף נט.) גמל מיני אית ליה: **שקילי טופריה.** נטולות לפרניו מלסרוטו: **שקולא.** נטולה טוהתך ומוטלת על הקוליס: **טיבותיך.** טובת הגאת נאמתך כמו מאחזיק טוב הגרי"ל בלע"ז: **עד כאן.** עד ודע כי על כל אלה וגו': **עד כאן לתורה.** שמח בתלמודך למוד מאמתה ומטוב לב והלך בדרכי לבך הבין מה בלבך לפי רואות עיניך: **מלאן ואילך למעשים טובים.** ודע כי על כל אלה על כל מה שלמדת סופך ליתן את הדין אם לא תקיים: **אצעדה.** של זהוב: **ואילו אצעדה טמאה היא.** דכתיב במעשה מדין (במדבר לא) אצעדה ומיד וגו' וכתיב תתמטאו אתם ושביכם: **בחת אצעדה.** שבזהוב עומדת בשוק להחזיק בתי שוקיה שלא יפלו וילולו שוקיה הלכך טהורה לגוי הא' וכלי תשמיש נמי לא הוי אלא כלי המשמש כלי דומיא דטבעות הכלים דלמכיון בפרקין לעיל[ט] דטהורין ויוצאין בהם לצורך לביתם היא ומיסלף ואמוויי נמי ליכא למיחם דלא מיגלית לשוקה: **בירים באחת.** משוקיה: **ושלשלת משוי להו מנא.** בתמיה דקתני כבלים טמאים: **וכי תימא דדר' שמואל בר' משמיע קול בכלי מתכות.** בריש פרקין: **ועשו להן שלשלת כו'.** הלכך שלשלת תשמיש אדם הוא ולאו תשמיש כלי דלא מקבל טומאה ואין יוצאין בהן דילמא שלפא לשלשלת שהיא של זהב ומחוית דכי שקלה לשלשלת לא מיגליא שוקה שהרי בירים במקומה עומדת: **יישר וכן אמר ר' יוחנן.** יפה אמרת וכן שמעתי מר' יוחנן: **מלין.** שהוא דבר מוטעו ומנגא עם תכשיטי כהן: **יו"ד ה"א מלמעלה קדש למ"ד מלמטה.** כלומר הסם שלם בשיטה עליונה וקדש למ"ד בשיטה תחתונה שלא להקדיש אלא לחותיות למעלה מן הסם מאחר שאין שיטין היו. וכדינו הלוי שוה[ט] קודש לה' מלמטה והיא היא: **אני ראיתיו ברומי.** שנכנס לאוצר המלך ליטול מה שיצלה במס' מעילה (דף יח:) במעשה בן תלמיון: **כי סליק רב דימי לנהרדעא.** חזר בו ממה שאמר ליה הוא: **מאו בגד.** דכתיב גבי שרצים או בגד או עור או ריבוי הוא: **אריג ותכשיט כל שהוא.** ותניא אריג ותניא תכשיט שאינו אריג וכולו הוי כל שהוא כלומר דבר קטן: **מוסיף שק על הבגד.** בדבר זה שהשק טמא משום אריג ולקמיה מפרש ליה: **שהוא במדין כתיב.** גבי טומאת מת ושרץ ממת לא יליף להחמיר דמה למת שכן טומאתו חמורה: כלי

עין משפט נר מצוה

נה א מיי' פי"ט מהל' שבת הלכה ה ו ומיי' פ"ט מהל' כלים הלכה ד סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סי' שנ סעיף טו:

נו ב מיי' פ"ט מהל' כלי המקדש הלכה ו סמג עשין קנג:

נז ג מיי' פ"ח מהל' כלים הלכה יא ופכ"ג הלכה ה:

לעזי רש"י

הגרי"א [גרי"ד]. הכרת טובה.

מוסף תוספות

א. אלמא צריך חיטוי לטומאת מת. ריטב"ש. ב. דאתם ושביכם לא משמע אלא מה שבא מן השבי המקבל טומאה ולא כללא הוא לכל מה שבא מן השבי. מי' הכ"ן. ואצעדה מי יימר לן שצריכה חיטוי והזאה דהא לא כתיב גבי טומאה אלא גבי קרבן שהקריבו על ההרוגי לב. ריטב"ש. ג. דא"כ בהמה נמי נימא שצריכה הזאה. ריטב"ש. ד. ופשוט כלי עץ. תוס' הרא"ש. ה. דאצעדה טמאה. ריטב"ש. ו. דסמכינן אדרשא דבסמוך. מי' הכ"ן. ז. למימרא דלענין טומאה מיירי. ריטב"ש. ח. וכי מי שלא עשה אלא מנגל אחת לרגלו לא יהא טמא. ריטב"ש. ט. משום דמחכו עלה. מרדכי סימן תנ"ב. י. רש"י ד"ל מפרש שהיו כתובים ממש זה על זה, וקשיא לי' לר"י א"כ היאך נקרון כלל קדש לי"י. ריטב"ש. יא. קדש להשם באלכסון, ומ"מ השם היה עליון. מי' הכ"ן. יב. שנעשה מתחילתו קטן. ריטב"ש. יג. הך נמי. תוס' הרא"ש. יד. לאפוקי כלי עץ וכלי עצם וכו' שאינו יכול לקפלם ולהניח בתוכם. תוס' הרא"ש. טו. דכתיב טבעת ועגיל וכומז, וטפי הוה ניחא למינקט טבעת שהוא קטן ודק יותר מציץ שהוא יותר רחב שתי אצבעות. תוס' הרא"ש. טז. דלא נקט טבעת משום דלא איתפרש לן שיעורה. תוס' הרא"ש. יז. רש"י. תוס' הרא"ש. יח. וזהו לפי שיטתו שפירש לעיל דכתיב בשלל מדין תתחטאו משמע לשון הזאה. תוס' הרא"ש. יט. אמאי צריך להאי גזרה שוה דכלי כלי. תוס' הרא"ש. כ. דתניא לקמן (סד.). בהדיא. ריטב"ש. כא. ליתן את האמור של זה בזה. ריטב"ש. כב. [ל]ריב"א ור"ת, דה"ק. תוס' הרא"ש. כג. הוא דכתיב גבי קרבן שהקריבו אנשי הצבא כדכתיב (במדבר לא, ז) ונקרב את קרבן ה' איש אשר מצא כלי זהב אצעדה וצמיד, ובתריה כתיב (שם פסוק נא) כל כלי מעשה. מי' הכ"ן. כד. ואי משום דכתיב תתחטאו אתם ושביכם מנין לנו שזה בכלל השבי לענין חטוי. ריטב"ש. כה. מהתם. תוס' הרא"ש. כו. כל כלי אשר יעשה מלאכה בהם במים יובא וטמא עד הערב. ריטב"ש.

רבינו חננאל

בירית זו אצעדה. אוקימנא בשתי יריכות בלא שלשלת נקראת בירית, ואם יש בהן שלשלת נקרא כבלים. הא דתניא ציץ דומה כמין טס של זהב רחב ב' אצבעות ומוקף מאוזן לאוזן וכתוב עליו בב' שיטין יו"ד ה"א מלמעלה קדש לה"ד מלמטה, א"ר אלעזר בר' יוסי אני ראיתיו ברומי כו'.

את השבת ושלא יטולו בניהם ושיבעלו נשותיהם כשהן נדות. הלך ר' ראובן בן איצטרובולי וסיפר קומי והלך וישב עמהם. אמר להם מי שיש לו אויב רוצה שיעשיר או שיענני, אמרו לו יעני. אמר להן אם כן לא יעשו מלאכה בשבת כדי שיענו, אמרו לו טבות אמר רבטלה. חזר ואמר להן מי שיש לו אויב יכחיש או יבריא, אמרו לו יכחיש. אמר אם כן ימלו בניהם לח' ימים כדי שיכחישו, אמרו טבות אמר ובטלה. חזר ואמר מי שיש לו אויב ירבה או ימעיט, אמרו לו ימעט. אמר להם (לא) אם כן לא יבעלו נשותיהן כשהן נדות, ויבטלה. הכיר בו שהוא יהודי, החזירום. אמרו [לו] מי ייילך ויבטל את הגזירה, [נ"א: ואחרו מי] ילך ר' שמעון בן יוחי שהוא מלומד בנסים, וילך עמו ר' אלעזר בר' יוסי וכו'. על לבי גזא, אשכחוה להוא אגרתא שקלוה וקרעוה. והיינו דאמר ר' אלעזר ב"ר יוסי אני ראיתיה ברומי והיו עליה כמה טיפי דמים. ובתוספתא מקואות [פרק ד] אמר ר' אלעזר בר' יוסי הלכה זו הורתי ברומי לטהרה, וכשבאתי אצל חברי אמרו לי יפה הוריתה. ובמס' נדה בפ' הרואה כתם [דף נז] תניא כוותיה [תמצא כיוצא בזה] אמר ר' אלעזר בר' יוסי הלכה זו כו'.

מסורת הש"ס

(א) ס"ק פג., ב) וביה כנ: מוכחות נג: בנגח קמא פג. ג"מ פג.:], ג) לעיל נח:, ד) [שם פ' יומנן], ה) [לעיל נג. ברכות מב: עירובין לב: פסחים נג: ב"מ נא. סנהדרין ק. שבועות מ: מה: חולין יז: עה: עו:], ו) סוכה ה., ז) [ל"ל אמר ר' אלעזר. מגלה דנבן], ח) [ברכות לז: עירובין נח: קד. יבמות כ: עו. ב"ב קסז. קלא. סנהדרין קפ. מכות ח: זבחים לד. מנחות יב: נז. חולין ט. נדה סח.], ט) [דף נב.], י) קודש מלמעה לה' מלמעלה כל"ל וכ"ר המגמה ס"ס בפ"ע מהל' כה"מ וגם נ"י הירושלמי פ' טרף בקלפי טוטה קך, כ) [נ"ל מתסן], כא) [נ"ר תוס' לעיל כו. ד"ה אין כו וכו'].

תורה אור השלם

1 לְמֹשֶׁה מְרֵעֵהוּ חֶסֶד וְיִרְאַת שַׁדַּי יַעֲזוֹב: איוב ו יד

2 שְׂמַח בְּחוּר בְּיַלְדוּתֶךָ וִיטִיבְךָ לִבְּךָ בִּימֵי בְחוּרוֹתֶךָ וְהֵלֵךְ בְּדַרְכֵי לִבְּךָ וּבְמַרְאֵי עֵינֶיךָ וְדַע כִּי עַל כָּל אֵלֶּה יְבִיאֲךָ הָאֱלֹהִים בַּמִּשְׁפָּט:

קהלת יא ט

3 כָּל דָּבָר אֲשֶׁר יָבֹא בָאֵשׁ תַּעֲבִירוּ בָאֵשׁ וְטָהֹר אַךְ בְּמֵי נִדָּה יִתְחַטָּא וְכֹל אֲשֶׁר לֹא יָבֹא בָאֵשׁ תַּעֲבִירוּ בַּמָּיִם: במדבר לא כג

4 וְעָשִׂיתָ צִּיץ זָהָב טָהוֹר וּפִתַּחְתָּ עָלָיו פִּתּוּחֵי חֹתָם קֹדֶשׁ לַיהוָה: שמות כח לו

5 וְכֹל אֲשֶׁר יִפֹּל עָלָיו מֵהֶם בְּמוֹתָם יִטְמָא מִכְּלִי עֵץ אוֹ בֶגֶד אוֹ עוֹר אוֹ שָׂק כָּל כְּלִי אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה מְלָאכָה בָּהֶם בַּמַּיִם יוּבָא וְטָמֵא עַד הָעָרֶב וְטָהֵר: ויקרא יא לב

6 וַיִּקַּח מֹשֶׁה וְאֶלְעָזָר הַכֹּהֵן אֶת הַזָּהָב מֵאִתָּם כָּל כְּלִי מַעֲשֶׂה: במדבר לא נא

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה בירים וכו' פי' בקונט' עומדת בשוק:

גליון הש"ס

גמ' שכן בל' יונית. וכן פוסה לה ע"פ ומנקדרן ל ע"ב טע כמתפי שתים וכו': שם ע"ב לדברי תורה. עי' ערכין יא ע"ב תוס' ד"ה משמת: שם קבוה דד' ירמיה ויתיב ר"י וקא מנמנם. ניטין יא ע"ב ונדרים כט ע"ב: תוס' ד"ה מנין לאריג. דראוי הוא לכוף. ק"ל ממתני' פ' כ"ו מ"ב דכלים גזוד המרגלית ועי' בהמב"ש וכ"ש שם והכי מ"מ הוא בכלל אפסר לקפל ולהניח בו משום המקדש. ופע"ג:

מוסף רש"י

דשקילי ניביה. יניבי"ש, נ"ל מרגע שיני הכלב הלחומות שהן עשן (ב"ק פג.). שקילי טיבותך. מה שלמה מנמתני הכל (שם) טעולה היא ממך ומוטלת על התחלים (כתובות נג.). כבר נד ולד. ומעקר ממקומו (ב"ק שם). יישר. שפיר קאמרת (פסחים נג: חולין עה:).

רב נסים גאון

אמר ר' אלעזר בר' יוסי אני ראיתיו ברומי וכתוב עליו קדש לה' בשיטה אחת. ותניא כוותיה במס' יומא בפ' הרוציאו לו את הכף (דף נז) אמר ר' אלעזר בר' יוסי אני ראיתיה ברומי

והיו עליה כמה טיפי דמים. והדבר שגרם לו לצאת לרומי מפורש במסכת מעילה בפ' קדשי מזבח (דף יז) שאל ר' מתיה בן חרש את ר' שמעון בן יוחי ברומי מניין לדם שרצים שהוא טמא. אמר ליה דאמר קרא הזה לכם הטמא. אמרו לו תלמידיו גזר עליו רשב"י. אמר להם תלמוד ערוך הוא מפיו של ר' אלעזר בר' יוסי, פעם אחת גזרה מלכות הרשעה גזרה על ישראל שלא ישמרו שבת אמר רבטלה. חזר ואמר להן מי שיש לו אויב יכחיש או יבריא, אמרו לו יכחיש. אמר אם כן ימלו בניהם לח' ימים כדי שיכחישו, אמרו טבות אמר ובטלה. חזר ואמר מי שיש לו אויב ירבה או ימעיט, אמרו לו ימעט. אמר להם (לא) אם כן לא יבעלו נשותיהן כשהן נדות, ויבטלה. הכירו בו שהוא יהודי, החזירום. אמרו [לו] מי ייילך ויבטל את הגזירה, [נ"א: ואחרו מי] ילך ר' שמעון בן יוחי שהוא מלומד בנסים, וילך עמו ר' אלעזר בר' יוסי וכו'. על לבי גזא, אשכחוה להוא אגרתא שקלוה וקרעוה.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

כלי כלי. דשרצים כתיב כל כלי אשר יעשה מלאכה וגו' (ז). ומגופיה דקרא דשרצים לא מצי ליף דאשר יעשה מלאכה לאו כלי תכשיט משמע: **שם.** הוא עשוי מנולה של עזים שאף על פי שאינו אריג אלא קלע קטן עשה מנולה של עזים לתלות בו בתי נפש לגומר בתו טמא שדרכו כך ותכשיט הוא וה"ק שהוא טמא משום אריג ואע"פ שאינו אריג: **קולע ג' נימין (כו').** ג' חוטין של מטוה של נולה של עזים לצועה: **ומולה בגוארו כתו.** וקליעתו זו היא אריגתו מאחר שהוא טווי כדאמרן גבי תיכי תלילתא כרים פירקין (ח) דקרי להו אריג. והא דקאמר אע"פ שאינו אריג כלומר לאו אריג ממש: **אין לי אלא שק.** העשוי לצמוח רועים: **קילקלי.** מסרק של סוס שקוראין פייורלא"ל: **חבק.** ציינגל"א של סרגא ואוכף ועושין אותה מנולה של עזים טווי ואריג: **יכול שאני מרבה התכלים והמשיחות.** לגיא"ל שעושין למדוד וקולעין מן הנולה כמו שנתלשה ואינו טווי ולא דמי לקולע שלש נימין דלעיל דהתם טווי הוא וזו היא אריגתו: **יכול שאני מרבה כו'.** הואיל וכתיב כל: **ודין הוא.** שלא נרבה ולא נריך קרא למעוטי: **הן.** תמיה הוא וכי דבריס כוויס הם: **אם היקל בטומאת ערב שהיא קלה.** כלומר אם היקל מלטמא חבלים ומשיחות היקל לך בשרץ שטומאתו קלה טומאת ערב: **נקל.** גם מנהגו בבנין אב זה במת שטומאתו חמורה טומאת ז': **הפסח דאמיא גזירה שוה.** וכי היכי דיליף מת משרץ למעוטי חבלים ומשיחות יליף נמי שרץ ממת לכל מעשה עזים לרבות קילקלי וחבק: **אין לי אלא בשרץ.** דאו שק התם כתיב: **אם ריבה.** לטמא דבר הבא מזנב הסום בטומאת ערב הוא דריבה: **שהיא מרובה.** שכל המגעות טומאת ערב הן בין בשרץ ובילה ושכבת זרע מגע הזב ומגע טמא מת: **ברבה אנו בטומאת ז' שבן מועטים היא.** שאינה בכל המגעות אלא במגע המת בלבד: **מופנה.** לריך שתהא גזירה שוה זו מב' תיבות דבגד ועור מופנין למדרש זה שלא יהו לריכין לגופן ומאחר שמופנין ללמוד גזירה שוה ה"ל כמאן דכתיב דרשא בקרא בהליא ואין משיבין עליה: **דאי נאו מופנה.** אמרינן לגופן באו ולא יליפינן להא מילתא מיניייהו: **דאיכא למיפרך הו'.** וה"ה דמצי למימר הכי אגזירה שוה קמייתא ומיהו אסקי לכולה ברייתא בריאשא ופריך אהא דסליק מינה ובשיעוא דמשניון בהא מיתבתא נמי קמייתא: **נאי.** בגמרא: **וכתיב ביה בשבבת זרע. דבגד** ועור טמאים הם בו: **מאי אחד.** הכתובין בשרץ מופנים כדאמרן אבל הכתובין במת אין מופנין: **הניחא למ"ד הו'.** פלוגתא דרבי ישמעאל ורבנן היא במסכת נדה בהמפלת (דף כב:): **אלא למאן דאמר למידין.** אם אין תשובה: **ומשיבין.** אם יש להשיב: **מאי איכא למימר.** הרי יש להשיב שכן מעטת בכעדשה: והנוגע בכל טומאת נפש או איש אשר תגע ממנו שבבת זרע: **דפוס של דיין.** שמומחות הו: **גיחוך.** ליגעות: **לקלקולכם.** של מעשה שטיס לזנות את בנות מואב שמא כך עשיתם במדין לכן אתם צריכין קרבן: **לא נפקד.** לא נחסר מדת יהודית: שזנו

מניין לרבות את הקילקלי והחבק. ואם תאמר[א] והא לא מיטעטל מלא בגד ועור האמור בשרץ אף בגד ועור האמור בשרץ טמא כל מעשה עזים אין לי אלא דבר הבא מן העזים [ד]מניין לרבות דבר הבא מזנב הסוס ומזנב הפרה תלמוד לומר או שק והא אפיקתיה לקילקלי וחבק הני מילי מקמי דליתיה ג"ש השתא דאתי גזירה שוה אייתור ליה ואין לי אלא בשרץ בטומאת מת מניין ודין הוא טימא במת וטימא בשרץ מה כשטימא בשרץ עשה דבר הבא מזנב הסוס ומזנב הפרה כמעשה עזים אף כשטימא במת עשה דבר הבא מזנב הסוס ומזנב הפרה כמעשה עזים הן אם הרבה בטומאת ערב שהיא מרובה נרבה בטומאת שבעה שהיא מועטת תלמוד לומר בגד ועור בגד ועור לגזירה שוה נאמר בגד ועור במת מה בגד ועור בשרץ עשה דבר הבא מזנב הסוס ומזנב הפרה כמעשה עזים אף בגד ועור האמור במת עשה דבר הבא מזנב הסוס ומזנב הפרה כמעשה עזים ומופנה דאי לאו מופנה איכא למיפרך מה לשרץ שכן מטמא בכעדשה [ה]לאי אפנויי מופני [ו]מכדי שרץ איתקש לשבבת זרע דכתיב [3]איש אשר תצא ממנו שבבת זרע וסמיך ליה [4]איש אשר יגע בכל שרץ וכתיב ביה בשבבת זרע [5]וכל בגד וכל עור אשר יהיה עליו שבבת זרע בגד ועור דכתב רחמנא בשרץ למה לי שמע מינה לאפנויי ואכתי מופנה מצד אחד הוא הניחא למאן דאמר [ז]מופנה מצד אחד למידין ואין משיבין אלא למאן דאמר [ח]למידין ומשיבין מאי איכא למימר דמת נמי אפנויי מופנה מכדי מת אתקש לשבבת זרע דכתיב [3]והנוגע בכל טמא נפש או איש אשר תצא ממנו שבבת זרע וכתיב בשבבת זרע וכל בגד וכל עור בגד ועור דכתב רחמנא במת למה לי ש"מ לאפנויי: [6]ונקרב את קרבן ה' איש אשר מצא כלי זהב אצעדה וצמיד טבעת עגיל וכומז א"ר אלעזר [ט]עגיל זה דפוס של דרין כומז זה דפוס של בית הרחם אמר רב יוסף אי הכי היינו דמתרגמינן מחוך דבר המביא לידי גיחוך אמר ליה רבה מגופיה דקרא ש"מ כומז כאן מקום זימה: [7]ויקצוף משה על פקודי החיל אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה אמר להן משה לישראל שמא חזרתם לקלקולכם הראשון אמרו לו [8]לא נפקד ממנו איש אמר להן אם כן כפרה למה אמרו לו אם מידי עבירה יצאנו מידי הרהור לא יצאנו מיד ונקרב את קרבן ה' תנא דבי רבי ישמעאל מפני מה הוצרכו ישראל שבאותו הדור כפרה מפני שזנו

מצד אחד לו' ישמעאל למידין ואין משיבין לרבנן למידין ומשיבין. אמר להם משה לישראל שמא חזרתם לקלקולכם הראשון. אמרו לו לא נפקד ממנו איש. במס' יבמות בפרק הבא על יבמתו (דף סא) אמרו, ור' שמעון לא נפקד ממנו איש לעבירה. ולדבר זה נתכוונו בהם בתשובה זו.

כלי כלי מהתם: מוסף [א]שק על הבגד שטמא משום אריג: אטו בגד לאו אריג הוא הכי קאמר מוסף שק על הבגד אף על פי שאינו אריג טמא למאי חזי אמר רבי יוחנן שכן עני קולע שלש נימין ותולה בצואר בתו [ב]תנו רבנן [ג]שק אין לי אלא שק [ד]מניין לרבות את הקילקלי ואת החבק ת"ל או שק [ה]יכול שאני מרבה את החבלים ואת המשיחות ת"ל שק מה שק טווי ואריג אף כל טווי ואריג הרי הוא אומר במת [2]וכל כלי עור וכל מעשה עזים וגו' תתחטאו לרבות הקילקלי ואת החבק יכול שאני מרבה את החבלים ואת המשיחות ודין הוא טימא בשרץ וטימא במת מה כשטימא בשרץ לא טימא אלא טווי ואריג אף כשטימא במת לא טימא אלא טווי ואריג הן אם היקל בטמא שרץ שהיא קלה נקיל בטומאת המת שהיא חמורה תלמוד לומר בגד ועור בגד ועור לגזירה שוה נאמר [1]בגד ועור בשרץ ונאמר [2]בגד ועור במת מה בגד ועור האמור בשרץ לא טימא אלא טווי ואריג אף בגד ועור האמור במת לא טימא אלא טווי ואריג ומה בגד ועור האמור במת טמא כל מעשה עזים אף בגד ועור האמור בשרץ טמא כל מעשה עזים אין לי אלא דבר הבא מן העזים [ד]מניין לרבות דבר הבא מזנב הסוס ומזנב הפרה תלמוד לומר או שק והא אפיקתיה לקילקלי וחבק הני מילי מקמי דליתיה ג"ש השתא דאתי גזירה שוה אייתור ליה ואין לי אלא בשרץ בטומאת מת מניין ודין הוא טימא במת וטימא בשרץ מה כשטימא בשרץ עשה דבר הבא מזנב הסוס ומזנב הפרה כמעשה עזים אף כשטימא במת עשה דבר הבא מזנב הסוס ומזנב הפרה כמעשה עזים הן אם הרבה בטומאת ערב שהיא מרובה נרבה בטומאת שבעה שהיא מועטת תלמוד לומר בגד ועור בגד ועור לגזירה שוה נאמר בגד ועור במת מה בגד ועור האמור בשרץ עשה דבר הבא מזנב הסוס ומזנב הפרה כמעשה עזים אף בגד ועור האמור במת עשה דבר הבא מזנב הסוס ומזנב הפרה כמעשה עזים ומופנה איכא למיפרך מה לשרץ שכן מטמא בכעדשה [ה]לאי אפנויי מופני [ו]מכדי שרץ איתקש לשבבת זרע דכתיב [3]איש אשר תצא ממנו שבבת זרע וסמיך ליה [4]איש אשר יגע בכל שרץ וכתיב ביה בשבבת זרע [5]וכל בגד וכל עור אשר יהיה עליו שבבת זרע בגד ועור דכתב רחמנא בשרץ למה לי שמע מינה לאפנויי ואכתי מופנה מצד אחד הוא הניחא למאן דאמר [ז]מופנה מצד אחד למידין ואין משיבין אלא למאן דאמר [ח]למידין ומשיבין מאי איכא למימר דמת נמי אפנויי מופנה מכדי מת אתקש לשבבת זרע דכתיב [3]והנוגע בכל טמא נפש או איש אשר תצא ממנו שבבת זרע וכתיב בשבבת זרע וכל בגד וכל עור בגד ועור דכתב רחמנא במת למה לי ש"מ לאפנויי: [6]ונקרב את קרבן ה' איש אשר מצא כלי זהב אצעדה וצמיד טבעת עגיל וכומז א"ר אלעזר [ט]עגיל זה דפוס של דרין כומז זה דפוס של בית הרחם אמר רב יוסף אי הכי היינו דמתרגמינן מחוך דבר המביא לידי גיחוך אמר ליה רבה מגופיה דקרא ש"מ כומז כאן מקום זימה: [7]ויקצוף משה על פקודי החיל אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה אמר להן משה לישראל שמא חזרתם לקלקולכם הראשון אמרו לו [8]לא נפקד ממנו איש אמר להן אם כן כפרה למה אמרו לו אם מידי עבירה יצאנו מידי הרהור לא יצאנו מיד ונקרב את קרבן ה' תנא דבי רבי ישמעאל מפני מה הוצרכו ישראל שבאותו הדור כפרה מפני שזנו

נח א ב ג ד מיי' פ"ט מהל' כלים הלכה יב:

תורה אור השלם

1 וכל אֲשֶׁר יִפֹּל עָלָיו מֵהֶם בְּמֹתָם יִטְמָא מִכְּלִי עֵץ אוֹ בֶגֶד אוֹ עוֹר אוֹ שָׂק כָּל כְּלִי אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה מְלָאכָה בָּהֶם בַּמַּיִם יוּבָא וְטָמֵא עַד הָעָרֶב וְטָהֵר: ויקרא יא לב
2 וְכָל בֶּגֶד וְכָל כְּלִי עוֹר וְכָל מַעֲשֵׂה עִזִּים וְכָל כְּלִי עֵץ תִּתְחַטָּאוּ: במדבר לא כ
3 אִישׁ אִישׁ מִזֶּרַע אַהֲרֹן וְהוּא צָרוּעַ אוֹ זָב בַּקֳּדָשִׁים לֹא יֹאכַל עַד אֲשֶׁר יִטְהָר וְהַנֹּגֵעַ בְּכָל טְמֵא נֶפֶשׁ אוֹ אִישׁ אֲשֶׁר תֵּצֵא מִמֶּנּוּ שִׁכְבַת זָרַע: ויקרא כב ד
4 אוֹ אִישׁ אֲשֶׁר יִגַּע בְּכָל שֶׁרֶץ אֲשֶׁר יִטְמָא לוֹ אוֹ בְאָדָם אֲשֶׁר יִטְמָא לוֹ לְכֹל טֻמְאָתוֹ: ויקרא כב ה
5 וְכָל בֶּגֶד וְכָל עוֹר אֲשֶׁר יִהְיֶה עָלָיו שִׁכְבַת זָרַע וְכִבַּס בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד הָעָרֶב: ויקרא טו יז
6 וְנִקְרַב אֶת קָרְבַּן יְיָ אִישׁ אֲשֶׁר מָצָא כְּלִי זָהָב אֶצְעָדָה וְצָמִיד טַבַּעַת עָגִיל וְכוּמָז לְכַפֵּר עַל נַפְשֹׁתֵינוּ לִפְנֵי יְיָ: במדבר לא נ
7 וַיִּקְצֹף מֹשֶׁה עַל פְּקוּדֵי הַחֵיל שָׂרֵי הָאֲלָפִים וְשָׂרֵי הַמֵּאוֹת הַבָּאִים מִצְּבָא הַמִּלְחָמָה: במדבר לא יד
8 וַיֹּאמְרוּ אֶל מֹשֶׁה עֲבָדֶיךָ נָשְׂאוּ אֶת רֹאשׁ אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה אֲשֶׁר בְּיָדֵנוּ וְלֹא נִפְקַד מִמֶּנּוּ אִישׁ: במדבר לא מט

מוסף תוספות

א. היאך טמאים. תוס' כלפ"ש. ב. ולהשים בהם שום דבר, מ"מ. תוס' כלפ"ש. ג. ואם יש לו בית קיבול כתיתין טמא, משמע דאם אין לו בית קבול כתיתין. תוס' כלפ"ש. ד. אלמא אע"פ שבית קיבול שלו עשוי וראוי להניח בתוכו שום דבר לא חשיב בית קיבול כיון שאינו עשוי לכך, והכא נמי קילקלי וחבק אינו עשוי ליתן בתוכו שום דבר אלא לצורך הסוס בלבד. תוס' כלפ"ש. ה. אבל קב הקיטע אינו עשוי אלא להנחת הרגל בלבד. תוס' כלפ"ש. ו. מהשתא. תוס' כלפ"ש. ז. נילף שבבת זרע ממת והדר נילף מת מניה. תוס' כלפ"ש. ח. כיון דכתיב או שק בשרץ לרבות דבר הבא מזנב הסוס ומזנב הפרה למילא נתרבה אף לש"ז, וכיון שנתרבה בש"ז ממילא שמעי' למת, ומינטטא דחבלים נמי דאתי משק מיהא גמר, וכן נמי איכא למיגמר שרץ ממת לענין קלקי וחבק דהא איתקש תרווייהו לש"ז. רמב"ן. ט. בכל התורה כולה. תוס' כלפ"ש.

רב נסים גאון

הניחא למאן [דאמר] מופנה מצד א' למדין ואין משיבין, אלא למאן דאמר למדין ומשיבין מאי איכא למימר. מחלוקת בין ר' ישמעאל ורבנן. ויעיקר דילה במס' נדה בפרק המפלת (דף כב:) אמר רב יהודה אמר שמואל משום ר' כל גזירה שוה שאינה מופנה כל עיקר אין למדין ממנה, מופנה

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ס מידי וכו' אפי' ליקח יפת תואר:

לעזי רש"י

פייטרא"ל [פייטר"ל]. סמלון (רחמת-חזה).
ציינגל"א. חבק (רצועה-בטן לסוס וכיו"ב).
ליצא"ל [ליניי"ל]. חוט פשתן, חבל דק.

מוסף רש"י

חבק. ציינגל"א לאסור בו סוס (לעיל נז. וראה רש"י נדה נח.). מופנה מצד אחד. גזירה שוה שאינה מופנה מקצי לדדיה אלא מצד אחד למדין. למדין. אם אין לסיע, אבל אם יש לסיע מסיעין (לקמן קלא.).

רבינו חננאל

קילקלי. מלשון יין הוא, והוא עשוי בגד [משיער של עזים והוא קשה עשוי להצניענו תחת הכרים והכסתות. חבקים, כסוי הכסאות. (ת"ל) [כתיב] או בגד או עור או שק אין לי אלא] שק בלבד מנין לרבות הקילקלי וחבק ת"ל או שק. פי' מרבינן להו מאו כלומר הוה ליה למימר שק, או דכתב רחמנא למה לי, לרבויי קילקלי וחבק. יכול שאני מרבה חבלים ומשיחין שיטמאו, ת"ל שק מה שק טווי ואריג אף כל טווי ואריג. הרי הוא אומר במת כל מעשה עזים, יכול שאני מרבה חבלים ומשיחים, דין הוא טימא בשרץ טמא במת כו'. ודחינן ואם היקל בטומאת שרץ שהיא קלה, פי' טומאת שרץ קלה היא שהיא טומאת ערב, אבל טומאת מת חמורה היא שהיא טומאת שבעה לא נתרבה, ת"ל (או) בגד ועור בגד ועור לג"ש, נאמר בגד ועור בשרץ, ונאמר בגד ועור במת. פי' דין ג"ש, ב' פסוקים כל פסוק ופסוק כתוב מילין שאינן צריכין לפסוק (ואין) [והן] מילין פנויין, לא נכתבו אילו אלא בתוך פסוקים אילו אלא לדון מהם ג"ש, להיות כל דין שמפורש באחד מהן שיהא גם השני כמותו. וזה שכתוב בענינו בגד ועור בשרץ בגד ועור במת. וצריכין להיות אילו בגד ועור מופנים בשני הפסוקים, שאם הן בפסוק אחד יתירין כגון שלמדו טומאת בגד ועור בשרץ משכבת זרע ונמצא בגד ועור האמור בשרץ מופנה, כגון זה למדין, ואם יש פריכא משיבין ופורכין. ואם הן אילו פסוקים בגד ועור יתירין בשרץ ובמת למדין במת מן השרץ שיהו טמאין במת דבר הבא מזנב הסוס מזנב הפרה כשם שטמטאין בשרץ ואין משיבין, ואע"ג דאיכא למפרך, ואם ריבה בטומאת שרץ שהיא מרובה, פי' טומאת שרץ (נותנת) [נוהגת] בשמונה שרצים, נרבה טומאת מת שהיא מועטת שאינה אלא במת בלבד. ואוקימנא כיון שהן מופנה משני צדדין, למדין ואין משיבין. אילו הדברים הלכה למשה מסיני להידרש בענין הזה מסורת בידי חכמים.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

ובמוך שהתקינה לנדתה. פ״ה בחותו מקום שיבלע בו הדם ולא יטנפו בגדיה ול״נ דל״ה אלוי טיוף הוא ומשוי הוא כדאמר בפ״ק (דף יח:)[א] דכל אלולי טיוף לא מקיב ומשוי הוא לכן נ״ל [ב]אלא יפול על בשרה ומייבש עליה[ג] ונמלא מלעבה[ד]:

ובלבד שלא תתן לכתחלה בשבת. פירש הר״ר פורת גזירה משום שמיקת סממנים כיון דלרפואה הוא ול״נ דאם כן אם נפל אמאי לא מתחיר האמר בפרק בתרא דעירובין (דף קנ: ופס) מחזירין רעיה במקדש אבל לא במדינה[ה] ופ״ר אם אסרינן להחזיר הרטיה אלא משום שמא ימרח ומכח לא שייך מירוח דאין שייך מירוח אלא בדבר לא כגון רטיה אבל בפלפלין ובגלגלא לא שייך מירוח לכן נ״ל ובלבד שלא תתן לכתחלה מפני שנראה כמעורבת להוליאה[ה] ולפירוש זה כל הנך דלעיל מוך שבאוזנה ושבסנדלה אסורין לתת לכתחלה ופ״ת פ״ר היכי שרו לקנות פורפת על האגן או על האגוז והא נראה כמעורבת וי״ל דהתם ליכר הדבר והכל יודעין דלכך לריכה ולילא שוס משמש אבל בדבר שהיא נותנת במוך פיה אינס יודעין למה היא נותנת:

ובלבד שלא תצא זקנה בשל ילדה וילדה בשל זקנה.

כך היא עיקר הגירסא ותמא פריך שפיר בשלמא זקנה בשל ילדה שבא הוא לה פירוש[ו] ומשום הכי אינטריך לאשמעינן שלא תצא דאפילו הכי [ז]מחכו עלה[ח] אלא ילדה בשל זקנה אמאי אינני הוא לה פירוש[ט] אמאי אינטריך לאשמעינן דלא תצא פשיטא[י] דיין דגברי הוא לה ולאי מחכו עלה ושקלה להו וכיון דמנא זקנה בשל ילדה אסור כל שכן ילדה בשל זקנה ודוחק הוא לומר זו וא״ל לומר זו קתני ואית דגרסי איפכא ובלבד שלא תצא ילדה בשל זקנה וזקנה בשל ילדה ואינו מיושב דא״כ אמאי פריך ילדה בשל זקנה אמאי שהרי כך הוא דרך הש״ס לשנות הפשוט תחלה והרב פורת מיישב גירסא זו וה״פ[יא] אלא ילדה בשל זקנה אמאי אינטריך[יב] גנאי הוא לה לעולם לא תצא בהן אפילו בחול[יג]:

רבי עניני ברבי ששון אמר הכל בכבול. ונראה דהלכה כרבי עניני[יד] דמדאמר מילתיה משמיה דרבי ישמעאל בר׳ יוסי ור׳ ישמעאל תנא הוא ופליג ועוד דבשל סופרים הלך אחר המיקל[טו] ור׳ עניני דמתיר באחר היינו אפילו באחר שאינה מעורבת דבאחר מעורבת ליכא שום חדוש[טז] אם כן נשים מותרות להתקשט בבית ובאחר בטבעות ובתכשיטין ואנו שאין לנו רה״ר גמור דכל רה״ר שלנו כרמלית היא שהרי אין מבואות שלנו רחבות י״ו אמה ולא ס׳ ריבוע בוקעים בו[יז] הרי הוא כאחר שאינה מעורבת ומותרות נשים שלנו להתקשט בטבעות ובתכשיטים כפר״ת והקשה ר״י[יח] דאפילו אי הה״ר שלנו חשיב ככרמלית היכי שרו כמו אחר והאמר לקמן פרק כל כתבי (דף קכ.) גבי דליקה[יט] דמותר להציל באחר שאינה מעורבת ולא בכרמלית[כ] ואומר רבינו ברוך כיון דלדידהו הוו להו רה״ר גמורה לא מדמו כרמלית לאחר שאינה מעורבת ומסרינן כרמלית משום רה״ר אבל אנו שאין לנו רה״ר כלל[כא] אין להתמיר בכרמלית כ״כ וה״ר שמשון[כא] מצא כתוב בשם רבינו שר שלום[כב] דבדר שהוא רגילות[כג] להראות זו לזו אסור וכשאינה רגילות מותרות[כד] ונשי דידן אינן מרלות תכשיטיהן וטבעותיהן ומש״ה מותרות לצאת בהן[כה] וסוף דבר אמרו הקדמונים דמותרות לצאת בהן[כו] דמוטב יהו שוגגות ואל יהו מזידות:

לעיל

שזנו עיניהם מן הערוה אמר רב ששת [א]אמפני מה מנה הכתוב תכשיטין שבחוץ עם תכשיטין שבפנים לומר לך כל המסתכל באצבע קטנה של אשה כאילו מסתכל במקום התורפה: **מתני׳** [ב]יוצאה אשה בחוטי שער בין משלה בין משל חבירתה בין משל בהמה ובמוטפת ובסרביטין בזמן שהן תפורין בכבול ובפאה נכרית לחצר במוך שבאוזנה ובמוך שבסנדלה ובמוך שהתקינה לנדתה [ג]בפילפל [ד]ובגלגל מלח וכל דבר שניתן לתוך פיה ובלבד שלא תתן לכתחלה בשבת ואם נפל לא תחזיר שן תותבת שן של זהב רבי מתיר וחכמים אוסרים: **גמ׳** וצריכא דאי אשמעינן דידה משום דלא מאים אבל חבירתה דמאים אימא לא ואי אשמעינן דחבירתה דבת מינה הוא אבל דבהמה לאו בר מינה הוא אימא לא צריכא תנא [ה]ובלבד שלא תצא ילדה בשל זקנה וזקנה בשל ילדה בשלמא זקנה בשל ילדה שבח הוא לה[ו] אלא ילדה בשל זקנה אמאי גנאי הוא לה איידי דתנא זקנה בשל ילדה תנא נמי ילדה בשל זקנה: בכבול ובפאה נכרית לחצר: אמר רב כל [ז]שאסרו חכמים לצאת בו לרה״ר אסור לצאת בו לחצר [ח]חוץ מכבול ופאה נכרית רבי עניני בר ששון משמיה [ט]דר׳ ישמעאל אמר הכל ככבול תנן בכבול ובפאה נכרית לחצר בשלמא לרב ניחא אלא לרבי עניני בר ששון קשיא רבי עניני בר ששון משמיה דמאן קאמר ליה משמיה דר׳ ישמעאל בר יוסי רבי ישמעאל בר יוסי תנא הוא ופליג ורב מאי שנא הני אמר עולא כדי שלא תתגנה על בעלה כדתניא [י]והדוה בנדתה זקנים הראשונים אמרו שלא תכחול ולא תפקום ולא תתקשט בבגדי צבעונין עד שבא ר״ע ולימד [יא]אם כן אתה מגנה על בעלה ונמצא בעלה מגרשה אלא מה ת״ל והדוה בנדתה [יב]בנדתה תהא עד שתבא במים [יג]אמר רב יהודה אמר רב כל מקום שאסרו חכמים מפני מראית העין אפילו בחדרי חדרים אסור [יד]תנן ולא בזוג אע״פ שפקוק ותניא [טו]אידך [טז]פוקק לה זוג בצוארה ומטייל עמה בחצר תנאי היא דתניא שוטמן

מתני׳ יוצאה אשה בחוטי שיער כו׳. אמר [רב] כל שאסרו חכמים לצאת בו לרה״ר אסור לצאת בו אפילו לחצר, חוץ מכבול ופאה נכרית כדי שלא תתגנה על בעלה. והילכתא כוותיה׳ דרבנן, ואע״ג דאמרינן ר׳ ישמעאל בר׳ יוסי תנא הוא ופליג, לית הילכתא כוותיה. אמר רב יהודה אמר רב כל מקום שאסרו חכמים מפני מראית העין אפילו בחדרי חדרים אסור. ואקשינן עליה תנן בפירקין דקמי דין תנן לא בזוג אע״פ שהוא פקוק, ותניא פוקקין לה זוג ומטיילת בחצר. ומשני תנאי היא, דתניא מי שנשרו כליו

שזנו. נשון מזון שנהנו במראית העין: **תכשיטין שבחוץ.** טבעת: **תכשיטין שבפנים.** כומז: **לומר לך המסתכל באצבע.** שהיא מקום טבעת כמסתכל במקום כומז שהרי כפרה זו על שנסתכלו בה: **מתני׳ יוצאה.** שקולעת בהן שערה: **בין משלה.** תלושין: **בין משל בהמה.** כגון של סוס: **שבן תפורין.** לסבכה דתו לא שלפא להו לאחוויי: **לחלר.** אכבול ופיאה נכרית קאי דאסרו לעיל[ו] למיפך בה לרה״ר ואינטריך לאשמעינן דלחלר מותר וכבול דסיפא דמתני׳ לא איפלגו בה אמוראי דלבולי עלמא כיפה של צמר: **פיאה נכרית.** קלועת שער תלושה ומוברתה על שערה עם קלועתה שראלה בעלת שער: **במוך שבאוזנה.** שנותנת לבלוע ליחה של לוחת האוזן: **שבסנדלה.** לתעוג: **לנדתה.** בחותו מקום שיבלע בו הדם ולא יטנף בגדיה: **פלפל.** פלפל אדוך ונותנת אחה בפיה שריחה רע: **גלגל מלח.** כמו גרגיר מלח לרפואת חולי עינים: **שנתנה לתוך פיה.** מבעוד יום: **אן תותבת.** נותנת בלחייה ממקום אחר והיא של זהב: **רבי מתיר.** לפיתת בה: **וחכמים אוסרין.** דכיון דמשום משאר השיניה דילמא מיתייבי עלה ושקלה לה מהתם וממנו לה בידה ובגמרא אמרינן דשל זהב נקט דווקא. ל״א אן תותבת אן של אחם היתה ואהיתירא דלעיל קאי ולאו אפלוגתא דרבי ורבנן והכי קאמר בפלפל ובגלגל מלח ואן תותבת אן של זהב רבי מתיר כו׳: **גמ׳ דלא מאים.** ולילא למימר דמשלפא ליה משום דמחכו עלה וממנו ליה בידיה: **דבת מינה הוא.** ולא מינכר ולא מחייבי עלה: **ובלבד שלא תצא זקנה.** בחוטי שער של ילדה וילדה בשל זקנה בלבנות על שחורות או שחורות על לבנות מאים ואתי למישלף: **לו שאסרו חכמים.** בריש פרקין חוטי לאמר ופשתן טוטפת ושאר השנויים במשנה שאסור ללכת בהן לרה״ר: **אסור לצאת לחלר.** ואף על גב דשרי לטלטוליהו דתורת כלי עליהן כדאמרן הרי הן ככל הכלים הטעונים בחלר מיהו דרך מלבוש אסור דמרגלה ליה ונפקא ליה לרה״ר: **חוץ מכבול ופיאה.** שמותר לחלר כדתנן בהצלתן. תוס׳ הכל״ר. בחכשיטיה שהיא מלובשת בהן איכא גזירות טובא דילמא שלפא ומחויא ואחרי כן דילמא מייתי ארבע אמות ולכך שרי לדידן דלית לן רשות הרבים. ספר התרומה סימן לל״ט. כא. הזקן. תוס׳ הכל״ש. כב. גאון ריש מתיבתא. תוס׳ הכל״ש. כג. לחלוץ ולהראות לחברתה אף בדבר הנחלץ. תוס׳ הכל״ש. כד. ולא גזרו חכמים. תוס׳ הכל״ש. דלא אסרו רבנן אלא בנשים שבאותו הדור שהיו שחצניות וכראיתא בירושלמי. ריטב״ש. כה. שזו לא היתה גזרה דרבנן עד שיהא צריך מנין אחר להתירו אלא איסור שאסרו לפי הזמן. ריטב״ש. כו. דאין לאסור לנשים תכשיטיהם כי לא ישמעו לנו והנח להם לבנות ישראל. תוס׳ הכל״ש.

עין משפט נר מצוה

נמ א מיי׳ פכ״ח מהל׳ אישורי ביאה הלכה כ׳ סמג לאוין קכו טוש״ע אה״ע סי׳ כא סעיף ח:

ס ב מיי׳ פי״ט מהל׳ שבת הלכה ט סמג לאוין סה טוש״ע א״ח סי׳ שג סעיף יד:

סא ג מיי׳ שם הלכה יב טוש״ע שם סעיף טו:

סב ד מיי׳ שם הלכה ט טוש״ע שם סעיף יד:

סג ה מיי׳ שם הלכה ח טוש״ע שם סעיף יח:

סד ו מיי׳ פי״ח מהל׳ אישורי ביאה הלכה יט סמג לאוין קיח טוש״ע י״ד סימן קלה סעיף ט:

סה ז מיי׳ פ״ד שם הלכה ג ופי״ח הלכה טו סמג שם טוש״ע שם סעי׳ ח וסי׳ קלז סעי׳ ח:

תורה אור השלם

1 וְהַדָּוָה בִּנִדָּתָהּ וְהִקַּב אֶת זוֹבוֹ לִזָּכָר וְלַנְּקֵבָה וּלְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב עִם טְמֵאָה׃

ויקרא טו לג

גליון הש״ס

תוס׳ ד״ה ר׳ עניי בו׳ אין להחמיר בכרמלית. עי׳ כתובות דף ז ע״ל תוס׳ ד״ה ממון:

לעזי רש״י

טינפאנ״ל [טיפינו״ן]. אודם (לפרכוס הפנים).

מוסף רש״י

תכשיטין שבחוץ. אנעלה ומגיל הן הניחו אוזן על כפרת הרסור עגילה שנתקבלו בכנות מדין (ברכות כד.). **תכשיטין שבפנים.** כומז, דפוס של בית הרחם שהיו עושין לבנותיהן ובוקעין מתלי בית הרחם כדרך שנוקבין את האוזנים ומותקין אותו כדי שלא יתקלקו הן אוכרים (שם). **כל מקום שאסרו חכמים מפני מראית העין.** דבר המותר ואסריהו מפני מראית העין, שהרואהו חושדו בדבר עבירה (ע״ז יב.). **אפילו בחדרי חדרים אסור.** במקום שאין אדם רואה, אסריהו (שם).

רבינו חננאל

מתני׳ יוצאה אשה בחוטי שיער כו׳. אמר [רב] כל שאסרו חכמים לצאת בו לרה״ר אסור לצאת בו אפילו לחצר, חוץ מכבול ופאה נכרית כדי שלא תתגנה על בעלה. והילכתא כוותיה׳ דרבנן, ואע״ג דאמרינן ר׳ ישמעאל בר׳ יוסי תנא הוא ופליג, לית הילכתא כוותיה. אמר רב יהודה אמר רב כל מקום שאסרו חכמים מפני מראית העין אפילו בחדרי חדרים אסור. ואקשינן עליה תנן בפירקין דקמי דין תנן לא בזוג אע״פ שהוא פקוק, ותניא פוקקין לה זוג ומטיילת בחצר. ומשני תנאי היא, דתניא מי שנשרו כליו

מסורת הש״ס

א) ברכות כד., **ב)** [נעיל נז:], [גיר׳ הערוך וגבגבר וכן פיתא במשנה שבמנוחן], **ד)** כפ״ר הגיר׳ ואתמא לאתחוויי, **ה)** [עי׳ תוס׳ מנחות לו: ד״ה אי קקבנן], **ו)** [נ״ל דר׳ ישמעאל בר׳ יוסף], **ז)** לקמן קמו: ביצה ט., ע״ז יב., **ח)** לעיל מד:, **ט)** [ס״ת בלבן], **י)** לעיל נב., **כ)** [דף מז.], **ל)** עי׳ לקמן לד: כס״ר ד״ה וכן הפוקקת וכמ״ק ט: תוס׳ ד״ה פוקקת, **מ)** [לעיל ס.], **נ)** [לעיל מד.], **ס)** [נראה שהר״ת ״ועכ״כ״ הוא ״ועד כאן״, שהרי דבר זה מנוסח על דברי רש״י שם ועי׳ תוס׳ הכל״ש, ויעוין ג״כ המהרש״ל], **ע)** [עי׳ תוס׳ במנחות לו: ד״ה לו],

מוסף תוספות

א. גבי ההיא דלא יצא הזב בכיס שלו. תוס׳ הכל״ש. **ב.** שמגין על הדם. מי׳ הר״ן. **ג.** רישרט אותה. מי׳ הר״ן. **ד.** ומשום הכי חשיב דרך מלבוש. מי׳ הר״ן. **ה.** בשבת ולא משום דריחה רע. תוס׳ הכל״ש. **ו.** דדומה לילדה ודרכה לצאת בו. תוס׳ הכל״ש. והוה ס״ד שתהא יכולה לצאת בו דלא חיישינן דילמא מחכו עלה. ריטב״ש. **ז.** דמנין. ריטב״ש. **ח.** ואתיא לאתוייה. תוס׳ הכל״ש. **ט.** וכיון דלאו אורח ארעא. מי׳ הר״ן. **י.** דאיכא למיחש. מי׳ הר״ן. **יא.** בשלמא זקנה [בשל] ילדה שבח הוא לה ואורחא דנפקא בה בחול. ריטב״ש. **יב.** לאשמועינן איסור בדבר זה. תוס׳ הכל״ש. **יג.** ומה ענין לומר שלא תצא בה בשבת. ריטב״ש. **יד.** ואע״ג דסחם מתניתין דלא כותיה. ריטב״ש. **טו.** [ו]ליכא למגזר כלום. ריטב״ש. **טז.** כמוק. הכל״ש: (ש)מפולש משער לשער. **יז.** דלא דמי כרמלית לחצר שאינה מעורבת. תוס׳ הכל״ש. **יח.** הצלת ספרים היכן מצילין אותן למבוי שאינו מפולש ר׳ יהודה בן בתירא אומר אף למפולש, ומפרש בגמ׳ מבוי שיש לו שתי מחיצות ולחי אחד ואליבא דר׳ יהודה והיינו כרמלית, וגבי הצלת סל מלא כרכות שאינה מצוה קתני התם ר׳ יהודה בן בתירא אף לחצר שאינה מעורבת. תוס׳ הכל״ש. **יט.** הואיל ואין מצוה בהצלתן. תוס׳ הכל״ש. **כ.** בחכשיטיה שהיא מלובשת בהן איכא גזירות טובא דילמא שלפא ומחויא ואחרי כן דילמא מייתי ארבע אמות ולכך שרי לדידן דלית לן רשות הרבים. ספר התרומה סימן לל״ט. **כא.** הזקן. תוס׳ הכל״ש. **כב.** גאון ריש מתיבתא. תוס׳ הכל״ש. **כג.** לחלוץ ולהראות לחברתה אף בדבר הנחלץ. תוס׳ הכל״ש. **כד.** ולא גזרו חכמים. תוס׳ הכל״ש. דלא אסרו רבנן אלא בנשים שבאותו הדור שהיו שחצניות וכראיתא בירושלמי. ריטב״ש. **כה.** שזו לא היתה גזרה דרבנן עד שיהא צריך מנין אחר להתירו אלא איסור שאסרו לפי הזמן. ריטב״ש. **כו.** דאין לאסור לנשים תכשיטיהם כי לא ישמעו לנו והנח להם לבנות ישראל. תוס׳ הכל״ש.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

שוטחן בחמה. מי שנשרו כליו בדרך [ח] כמי גשמים: **אבל לא כנגד העם.** שלא יאמרו כבסן בשבת. הא׳ תנא סבר דמידי דמשום מראית העין מותר בחדרים: **אוסרין.** לכך: **עשסה לו כיס יד.** למוך שבאותו מקום מהו למיסריה דילמא שקלה וממטיה לה בידיס דלא מתיס לאוחזה בכיס יד שלה: **עשסה לה כיס יד מופר.** דלא אמרינן לא מתיס אלא אפילו בכיס יד מתיס: **רבי יוחנן נפיק ביס לבי מדרשא.** במוך שבאזנו שהיה זקן והיתה לו לותת האוזן מרוזבה: **ותלוקין עליו תבריו.** מפני שלא היה קשור באזנו והוא יולא בו לרס״ר: **הא דמיהדק.** דר׳ יוחנן היה מוחזק באזנו יפה ומהדק ולא בעי קשירה ודרמי בר יחזקאל בדלא מיהדק. ל״א מתלמידי רבינו הלוי דדבי יוחנן קשור הוה ובים מדרשו סמוך לביתו הוה ולא היתה רס״ר מספקת והא תני רמי והוא שקשור כו׳ וכי קשור מיהא אפילו לרס״ר מותר ואמאי קאמר לבי מדרשא ולא קאמר לרשות הרבים ומשני דר׳ יוחנן קשור ולא מיהדק הקשר ולשון לאשון מיושב מזה: **לדוכשיני.** לחולי הסיגים: **וגגבילא.** גימזיר״ו: **דלוגא.** קנמון: **לא שנו.** דחכמים אוסרין אלא של זהב שמשונה במראה משאר שיגים ודילמא מבזו לה ושקלה לה בידה וממטיה: **אבל של כסף.** שדומה לשאר הסיגים דברי הכל מותר לשון רבותי. ולי נראה טעמא דשל זהב משום דמשיבא ואתי׳ לאחוויי לבר אסור אבל של כסף לא משיבא ולא אתי׳ לאחוויי. ולשון רבותי קשיא לי הא דאמר אביי דבי ור״ש בן אלעזר כו׳ ואי טעמא דרבנן משום דמייבי עלה הוא מאי שנא רבי [ח] דקאמיב ליה רבנן נמי לא לאחוויי מייבי ויש לתרץ דרבנן מיסר קאסרי מכל מקום ורבי מתיר דקסבר לא מייבו ה״ל למיסת דלמא שלפא להו ומייבו ה״ל למיסת דלמא שלפא לה משום אחוויי אלא לא שלפא משום דאי מחוי לה גוותא היא: **רבי הא דאמרן.** דלא מייב דילמא שלפא: **פוטר בכובלא.** ואוקימנא[ט] דהאי פוטר מותר לכתחילה הוא ואמר טעמא מאן דרכה למיפק בכובלא אשה שריאה רע ולא שלפא ומחוא גוותה: **למטה מן הסכלה.** כגון כיפה של אמר: **יולאה בה.** דלא מייבין דילמא שלפא ומחוא דמיגלי שערה ומגגיא בה שהשכה נוי הוא לשער: **מתני׳ סגי.** מטבע הוא: **ליים.** מפרש בגמ׳: **הנגוס קטנות.** שמנקבות אזניהם ואין עושין מזמים עד שיגדלו ונותנין חוטין או קסמים באזניהם שלא יסתמו אזניהם נוי״ה: **ואפילו.** רבותא קאמר דאע״ג דלאו מכשיר נוי הוא אורחא בהכי ולא משאר הוא. ויש מפרשין חוטין שקולעת בהן שערה דאסרינן לגדולה ברים פרקין [מז.] התם משום דשכיחא בהו טבילה אבל קטנות דלא שכיחא בהו טבילה שרי. ולשון לאשון הגון מזה מדא דקטנות נמי ליכות טבילה לטומאת מגע משום טהרות ואף גדות נמי שכיחות בהו כדתניא (נדה דף נב.) מעשה שהיה והטבילוה קודם לאמה ועוד מדקתני אפי׳ בקיסמין איכא למיסמע דחוטין נמי אחזיס קיימי דאי חוטי הרתא לא שייך למיתני אפי׳ בקסמין: **ערביות.** נשים ישראליות שנערב: **יוצאות רעולות.** דרך ערביות להיות מעוטפות ראשן ופניהם חוץ מן העינים וקרי לה בלשון ערבי רעולות היינו הרעולות דכתיב גבי תכשיטי נשים בספר ישעיה (ג) [ג]: **מדיום.** נשים ישראליות שנמדי: **פרופום.** שמתעטפות בטלית ותולה הרלועה בשפתה האחת כנגד לוארה ובשפתה השנית כורכת אחן או אגוז וקושרת הרלועה בכרך ואין הטלית נופל מעליה: **פורפא.** כמו קרסים [שמות כח] דמתרגמינן פורפין. כל המחבר בגד לחבירו קרי פריפה: **ובלבד שלא תפרוף לכתחלה בשבת.** ובגמ׳ [פ״ב] פריך והאמרת ריש פורפא: **גמ׳ בת ארעא.** מכה שהיא תחת פרסת הרגל וקושר בה קלע לרפואה: **דאקושא.** שהיא קשה ומגיעה על המכה מקולים ויתדות דרכים: **שוכפא.** ליתלוחית היולא מן הכסף ובלע״ז רוי״ל ויפה למכה. שוכתא כמו דשתך טפי דאלו מליאות (ב״מ דף כו.) ומשתכין כמשתא דתענית (דף ח.): **ליעבד טפא.** דכספא טיבעא למה לי אלא משום לוראתא דטיבעא מעליא למכה ולאו שוכתא: **ליעבד פוגלא.** עגול של עץ ולוור עליו: **אמר אביי ש״מ.** ממתני׳ דנקט קלע: **כולהו בהדי מעלו לה.** ולהכי נקט קלע דאיתעבו לכולהו אקושא ושוכתא ולוראתא: **לא שביק לה לנגהיה כו׳.** מפרש לקמן טעמא דכולהו: **גיאן גבי הדדי.** ליתן זו אצל זו בעודן בחולות: **מקואות ביומי ניסן.** של מים מכוונין או סמוך לנהר וממשיך לתוכן מי הנהר ומוציאן שם: **ומפני ביומי תשרי.** שטובלות בפרת ומפני הטיט שלא יהא חליצה נותנות המפך תחת רגליהן: **דלבעונין.** ומייב למישלף ואחוויי: **המסוללות.** מתחבכות משום תאות תשמיש:

פסולות

[ט] שוטחן בחמה אבל לא כנגד העם רבי [י] אליעזר ורבי שמעון אוסרין: [א] ובמוך שבאזנה: תני רמי בר יחזקאל והוא שקשור באזנה: [ב] ובמוך שבסנדלה: תני רמי בר יחזקאל והוא שקשור לה בסנדלה: ובמוך שהתקינה לה לנדתה: סבר רמי בר חמא למימר והוא שקשורה לה בין יריכותיה אמר רבא [ג] אע״פ שאינו קשור לה כיון דמאים לא אתיא לאיתויי בעא מיניה רבי ירמיה מרבי אבא עשתה לה בית יד מהו א״ל [ד] מותר איתמר [נמי] אמר רב נחמן בר אושעיא א״ר יוחנן עשתה לה בית יד מותר רבי יוחנן נפיק בהו לבי מדרשא וחלוקין עליו חבריו רבי יגאי נפיק בהו לכרמלית וחלוקין עליו כל דורו והתני רמי בר יחזקאל והוא שקשור לה באזנה לא קשיא הא דמיהדק הא דלא מיהדק: בפלפל ובגלגל מלח: פלפל לריח הפה גלגל מלח [ה] לדורשיני: וכל דבר שנותנת לתוך פיה: זנגבילא אי נמי דרצונא:

שן תותבת שן של זהב רבי מתיר [ו] וחכמים אוסרין: א״ר זירא [ז] לא שנו אלא של זהב אבל בשל כסף דברי הכל מותר תניא נמי הכי בשל כסף ד״ה מותר של זהב רבי מתיר וחכמים אוסרין אמר אביי רבי ור׳ אליעזר ור׳ שמעון בן אלעזר כולהו סבירא להו דכל מידי דמיגניא ביה לא אתיא לאחוויי רבי הא דאמרן ר׳ אליעזר [ח] דתניא ר׳ אליעזר פוטר בכובלת ובצלוחית של פלייטון ר׳ שמעון בן אלעזר דתניא [ט] כלל אמר רבי שמעון בן אלעזר כל שהוא למטה מן הסבכה יוצאה בו למעלה מן הסבכה אינה יוצאה בו: **מתני׳** [י] יוצאה בסלע שעל הצינית [יא] הבנות קטנות יוצאות בחוטין ואפ׳ בקיסמין שבאזניהם [יב] ערביות יוצאות רעולות ומדיות פרופות וכל אדם אלא שדברו חכמים בהוה פורפת על האבן ועל האגוז ועל המטבע ובלבד שלא תפרוף לכתחלה בשבת: **גמ׳** מאי צינית בת ארעא ומאי שנא סלע אילימא כל מידי דאקושא מעלי לה לעבד לה חספא אלא משום שוכתא לעבד לה טסא אלא משום צורתא לעבד לה פולסא אמר אביי שמע מינה כולהו מעלין לה: הבנות יוצאות בחוטין: אבוה דשמואל לא שביק להו לבנתיה דנפקי בחוטין ולא שביק להו גניאן גבי הדדי [יג] ועביד להו מקואות ביומי ניסן ומפצי ביומי תשרי לא שביק להו יוצאות בחוטין והאנן תנן הבנות יוצאות בחוטין בנתיה דאבוה דשמואל [יד] דצבעונין הוו לא שביק להו גניאן גבי הדדי לימא מסייע ליה לרב הונא [טו] דאמר ר״ה [טז] נשים המסוללות זו בזו

פסולות

לעיל **אמר רב כל מקום שאסרו חכמים בו׳.** י״מ דאין הלכה כרב[א]

[א] מדתני בחולין (דף מא.) אין שוחטין לתוך גומא כדשות הרבים שלא יתקה האפיקורסים ובחלר מותר[ב] ומיהו אין זה ראיה דבחלר מותר [ג] דלפי הרואה אותו אומר לנקר חלרו הוא צריך אבל בעלמא שאם יראה אדם הרואה יחשדנו אפילו בחדרי חדרים אסור:

ליעבד לה **פולסא.** פ״ה חתיכה של עץ ויאור עליה צורה ולפירושו (ב) ניחא מה [ג] שמקשים דבעלמא אמר׳ מאי אסיגון פולסא ופ״ה התם היינו דבר שאין עליו צורה וקשה דהכא משמע דפולסא הוא דבר שיש עליו צורה ולפירש״י ניחא דפירש ליעבד פולסא בלא צורה ויאור עליו הצורה אבל לפיר״ת קשה דפירש אסיגון הוי של מתכת ויש עליו צורה אבל אינה משובה ואינה יוצאת אם כן הכא מאי איריא קלע אפילו אסיגון ושמא י״ל דלעולת קלע צריך:

ומפצי ביומי תשרי. פ״ה מפני הטיט שלא יהיה חליצה ונותנות המפך תחת רגליהן ורבינו תם פירש[ד] שהיו נותנות מפני זקופות[ה] שלא יראו אותן העולה ויתביישו מהם [ו] ולא יטבלו היטב[ז]:

פסולות

סו א ב ג ד מיי׳ פי״ט מהל׳ שבת הלכה יא סמג לאוין סה טוש״ע ת״מ סי׳ שג סעיף טו:
סז ה ו מיי׳ שם הל׳ ז טוש״ע שם סעי׳ יב:
סח ז מיי׳ שם הלכה יג סמג שם טוש״ע ת״מ סימן שג סעיף כח:
סט ח מיי׳ שם הלכה יב סמג שם טוש״ע ת״מ סימן שג סעיף כ:
ע ט מיי׳ שם טוש״ע שם סעיף כח:
עא י מיי׳ פי״ח מהל׳ מקואות הלכה יא טוש״ע י״ד סימן קא סעיף לג:
עב כ מיי׳ פי״ט מהל׳ שבת הל׳ י סמג לאוין סה טוש״ע ת״מ סימן שג סעיף כ:
עג ל מיי׳ פכ״ח מהל׳ איסורי ביאה הלכה ח סמג לאוין קכז טוש״ע שם סי׳ כ סעיף כ:

גליון הש״ס

תוס׳ ד״ה אמר רב וכו׳ מדהני בחולין, ראיה זו מתנו תוספות בחולין בשם ירושלמי:

לעזי רש״י

גינזיר״ו [ויניבר״א]. זנגביל.
רדי״ל [רודי״ל]. חלודה.

רבינו חננאל

שוטחן בחמה אבל לא כנגד העם, ור׳ אלעזר ורבי שמעון אוסרין, ואיהו דאמר כר׳ אלעזר ורבי שמעון. במוך שבאזנה. תני רמי [בר יחזקאל] והוא שקשור באזנה. ובמוך שבסנדלה, והוא שקשור בעקבה. במוך שהתקינה לנדתה, והוא שקשור בירכותיה. ורבא אמר אע״פ שאינו קשור כיון דמאים לה לא אתיא לאחוויה. **אמר רבא עשתה לה בית יד מותר,** פי׳ בית יד שנושה [לה] לידה שתכסה אותה כדי שתבדוק מוך לנדתה ולא תגע בו ולא תטנף בו. **והא** דאמר במוך שבאזנה ותני רמי בר יחזקאל והוא שקשור באזנה, אוקמה בדמהדק, ואי לא מהדק אסור. ושן **תותבת** של כסף דברי הכל מותר. ר׳ שמתיר בשל זהב ור׳ אלעזר שמתיר בצלוחית של פלייטון ור׳ שמעון בן אלעזר שמתיר בכל אילו כולן סבירא להו כל מידי דגניא הוא לא אתא לאחוויה, והני שיטה נינהו ולית הלכתא כחד מיניהו. מתני׳ יוצאין בסלע שעל הצינית. סילע שיש עליה צורת מטבע ומעלא לצינית שהוא מכה תחת הרגל. ציניתא, בת ארעא. **הבנות יוצאות בחוטין אפילו בקסמים שבאזניהן.** בנתיה דאבוה דשמואל תלתא גווני [חוטי] צבעונים הוו חוטי דידהו, ולא הוה שביק לה להו למיפק בהו, סבר דילמא שלפא ומחויא לחברתה. ולא הוה שביק להו דגניין גבי הדדי.

מסורת הש״ס

[ח] ביצה ט. [לקמן קמו:], [ב״ק לא:], [ב״מ לא:], [ג] [גיר׳ המרדכי ערך דר ה׳ לחור שיני ע״ש], [ד] [לעיל מב. תוספתא פ״ה ע״ש], [ה] [לעיל מ:], [ו] [נדרים מ:] בכורות נה: נדה קז., [ז] יומא עו., [ח] [עיין תוספות לקמן קמו: ד״ה מי שנתנו ותוספות ביצה לה: ד״ה מי שהניחו על פרס״י דהכא אבל לקמן קמו: בתשנה וכביצה לה: עולה פירושו כפירוש תוספות ובמביצה ט. פרס״י כדהכא], [ט] [לעיל מב.], [י] [ב״ש בתוס׳ מס׳ ב״מ דף מד.], [כ] [ב״מ מז:], [ל] [וע״ע תוס׳ נדה סו: ד״ה אבסן].

הגהות הב״ח

(א) רש״י ד״ה אבל של כסף וכו׳ ומתי שנא רבי דקא שרי ליה משום דלא אתיא לאחוויי רבנן נמי:
(ב) תוס׳ ד״ה ליעביד וכו׳ ולפירושו, ע״כ ותוס׳ ס׳ בכל מערכין דף לא ע״ב כתבו בענין אחר ע״ש בד״ה שפולאו:

מוסף רש״י

רעולות. לשון עיטוף (רשע״ה ג יט, נא ז נתחום ד ד. וגורס: מדדות דעולות), **בת ארעא.** מי שיש לו מכה בפיקת רגלו מתחתן, קושרה שם, דמעגלת ליה חלודה דידה ולורתא דידה (כתובות צג.), **מקואות ביומי ניסן.** מקוה מים חיים ונעשים בכית ולא היה מיתן לטבול בנהרות (בכורות נה.) לו: מקוה מים מכונסים ומין עומלות בנהר (נדה סז.), **ומפצי ביומי תשרי,** שטובלין בנהר שהוחלנין מרוכין אבל מפני מלאת הטיט נותן מחלות בנהר שעוכרות עליהן (שם).

מוסף תוספות

א. דאסר אפי׳ בחדרי חדרים. תוס׳ הרא״ש. ב. וההיא הלכתא היא. ריטב״ם. ג. דהיא דהשוחט אפי׳ רב מודה בה. תוס׳ הרא״ש. שלא אמר רב אלא בדבר שאילו רואין אותו איכא חשדא כההיא דשוטחם בחמה אבל החם גבי שחיטה אפילו לעין הכל מותר לעשות בביתו. ריטב״ם. ד. טעמא דאבוה דשמואל. תוס׳ הרא״ש. ה. כמין גדר בגהר. תוס׳ נדה סו: משום צניעות שהנחרות קטנים בימי תשרי ופורס להו מפצים. תוס׳ כתובות נה: ו. [ז] ימהרו לטבול. רשב״ם. ז. דלא שייך חציצה בטיט שהוא בתוך המים לפי שהמים מלולכין אותו והוא רך דהא בפ״ט דמקואות (מ״ב) תנן דלא חייצי אלא טיט הירן וטיט היוצרים וגין יוני וקתני התם ושאר כל הטיט מטבילין בו כשהוא לח, ועוד דתנן בפרק ד׳ דמסכת מקואות (מ״ז). הטביל בו את המטה אע״פ שרגליה שוקעות בטיט העבה שהורה מפני שהמים מקדימין. תוס׳ הרא״ש.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות